

27.4.2022

Valtiovarainministeriö
Lausuntopalvelu.fi**ASIA Lausunto valtioneuvoston asetuksesta hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamisesta sekä toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista
VN/6567/2022**

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoja valtioneuvoston asetuksesta hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamisesta. Lisäksi lausuntoa pyydetään valtiovarainministeriön asetusta varten hyvinvointialueen taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista tilikaudelta 2023 raportoitavista tiedoista.

Hyvinvointialueet raportoivat taloustietonsa Valtiokonttorille ensimmäistä kertaa tilikaudelta 2023, joten hyvinvointialueiden raportoinnin kokonaisuus on uusi. Hyvinvointialueiden perustaminen, sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen tehtävien siirto kunnilta hyvinvointialueille sekä uusi rahoitusmalli edellyttävät hyvinvointialueiden raportoinnin tietosisältöihin ja raportointiaikatauluihin muutoksia verrattuna kuntien raportointiin.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa hyvinvointialueiden raportoinnin kokonaisuudesta sekä esitetyn kokonaisuuden vaikutuksista hyvinvointialueiden raportointijärjestelmiin ja tiedon tuottamiseen.

Hyvinvointialueesta annettu laki sisältää hyvinvointialueiden taloustiedon raportointia koskevat säännökset. Laintasoista sääntelyä on täydennetty hyvinvointialueesta annetun lain 116 §:n nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella hyvinvointialueen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista. Asetuksessa on tarkempia säännöksiä hyvinvointialueen tilinpäätökseen kuuluvasta taaseesta, tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta ja niiden liitteenä olevista tiedoista sekä talousarvion toteutumisvertailusta ja toimintakertomuksesta, konsernitilinpäätöksestä ja sen liitetiedoista sekä osavuosikatsauksista ja toimittamisaikatauluista.

Hyvinvointialueesta annetun lain 120 §:n nojalla annetaan keväällä 2022 valtioneuvoston asetus hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamisen menettelytavoista ja ajankohdista. Edellä mainitun lainkohdan mukaan hyvinvointialueen on tuotettava tietoja hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta hyvinvointialueen toiminnan ja talouden ohjausta, johtamista ja seuranta varten. Hyvinvointialueen on salassapitosäännösten estämättä toimitettava 116 §:ssä tarkoitettuihin tilinpäätös-, osavuosikatsaus- ja kustannustiedot sekä muualla laissa tai lain nojalla säännöllisesti toimitettavaksi edellytetyt taloustiedot Valtiokonttorille yhteentoimivuuden edellyttämässä muodossa. Valtioneuvoston asetus hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamisesta sisältäisi säännökset tietojen toimittamisesta ja aikataulusta.

27.4.2022

Hyvinvointialueesta annetun lain 120 §:n nojalla annetaan vuosittain valtiovarainministeriön asetus, jossa ovat tarkemmat säännökset seuraavan tilikauden tietojen toimittamiseen sovellettavista teknisistä kuvauksista ja tietosisällöstä.

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää mahdollisuudesta lausua hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamista koskevasta valtioneuvoston asetuksesta. Alla on kooste vastauksistamme Lausuntopalvelussa.

1. Lausuntonne hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamistavasta ja aikataulusta (valtioneuvoston asetus) (liitteet 1 ja 2)

Jotta sote-uudistuksen keskeiset tavoitteet paremmasta palveluiden saatavuudesta ja kustannusten kasvun hillitsemisestä voidaan saavuttaa, täytyy koko palvelujärjestelmän tuottavuutta pysyvä parantamaan merkittävästi. Palveluiden järjestämisvastuun kokoaminen hyvinvointialueille luo siihen osaltaan edellytykset.

Nykyisin kuntien ja kuntayhtymien keräämät ja niiltä valtakunnallisiin tilastoihin koottavat taloustiedot ovat usein puutteellisia ja vanhentuneita jo tilastojen valmistuttua. Kyseisten tietoaineistojen hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa, kehittämisessä ja johtamisessa on silloin haastavaa.

LPY pitää tärkeänä, että hyvinvointialueilta kerätään toiminta-, suorite- ja taloustietoja sellaisella tavalla, että kyseisiä tietoja voidaan hyödyntää palveluiden sekä palvelujärjestelmän kehittämisessä sekä tiedolla johtamisen apuvälineenä. Kerättävien tietojen täytyy olla läpinäkyviä ja keskenään vertailukelpoisia.

Hyvinvointialueilta kerättävien edellisen vuoden taloustietojen pitää olla käytettävissä heti vuoden alussa, kun valtion kehysbudjettia valmistellaan. Tietojen kerääminen ja niistä tehtävien tilastojen valmistelu on sovittava valtion ja hyvinvointialueiden välisen neuvotteluprosessin aikatauluun.

Kerättävät taloustiedot sekä niistä tehtävät tilastot ja analyysit on julkaistava verkossa niin, että ne ovat helposti kaikkien niistä kiinnostuneiden saatavilla.

Kuntien ja kuntayhtymien palveluiden tuotantokustannuksissa ja toiminnan tehokkuudessa on erittäin suuria eroja. Näitä eroja eivät kokonaan selitä erilaiset olosuhteet tai erot väestörakenteessa, koska myös tarvevakioidut kustannukset poikkeavat toisistaan.

Hyvinvointialueiden perustamisvaihe on otollinen ajankohta toiminta- ja taloustietojen keräämisen uudistamiselle. Jotta hyvinvointialueiden palvelutuotannon tehokkuutta voitaisiin verrata keskenään ja muiden palveluntuottajien toimintaan, pitää hyvinvointialueilta edellyttää ainakin yleisimpien palveluiden yksikkökustannusten laskemista ja ilmoittamista. Valtiovarainministeriö on veloitettava antamaan hyvinvointialueille ohjeet kyseisten yksikkökustannusten laskemisesta ja tietojen julkaisemisesta.

27.4.2022

2. Lausuntonne hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän talousraportoinnin kokonaiskuvasta (esitetyt raportointikokonaisuudet ja niiden sisällöt) ja siihen liittyvästä valtiovarainministeriön asetuksesta (liitteet 3, 4, 5 ja 8, taulukkomallit)

Liitteissä 3 ja 4 kuvattujen tietojen toimittamisen lisäksi hyvinvointialueilta pitää edellyttää oman palvelutuotannon yksikkökustannusten tietojen toimittamista, ainakin yleisimpien palvelutuotteiden (ns. suuren volyymin palvelut) osalta. Tällaisia palveluita ovat muun muassa välimuotoisen asumispalveluasumisen hoitovuorokausi, yleislääkärin 20 minuutin vastaanotto, sairaanhoitajan vastaanotto sekä etävastaanotto perusterveydenhuollossa ja kotipalvelukäynti. Myös erikoissairanhoidon DRG-perusteinen kustannuslaskenta on saatava vertailukelpoiseksi.

Hyvinvointialueiden päättäjien on tiedettävä oman palvelutuotannon yksikkökustannukset. Silloin he pystyvät toteuttamaan strategista johtamista, kehittämään toimintaa sekä arvioimaan, mitkä palvelut ja milloin kannattaa tuottaa itse ja mitkä hankkia toisilta toimijoilta. Valtiolle rahoittajana kyseiset tiedot ovat hyvä ohjauksen apuväline.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja